

VERONICA D. NICULESCU

A madzag

Egyre sötétedik. A róka a fülét hegyezi. Egy pillanatra megvillan a szeme. Az állat felugrik, néhány szökkenés után ismét a bokorban van. Farkát felemeli és nézi, ahogy az óriás kettészeli a kék dombot. Elment. A nagy, ezüst szemű vaskígyó gyomrából vakon néz ki az ablakon egy nő. A bokorban maradt róka nem sejtí, mi van a nő szívében. Nem sejtí azt sem, hogy a nagy állat gyomrában egy lélek siklik egyre távolabbra. Második kocsi, harmadik fülke, ablak melletti szék. Most fénycsóva vetül a fülke falaira, akár a befőttesüvegben maradt, meleg vízzel hígított méz, mely az üveg falait mázolja, és a külvilág megtelik sötétséggel, melyet csak egy-egy magányos lámpaoszlop tör meg olykor. Tizenkét óra itthonról otthonig. Hattól hatig. Egy éjszaka az egyetlen közvetlen vonaton Pitești és Temesvár között. És senki sincs a fülkében, senki a szomszédos fülkékben, talán az első és hátsó kocsin sem, talán az egész vonaton senki sincs rajta kívül. Akár a róka a mezőn.

A nő kabátját összefogva ül, kezén kesztyű – itt ugyanolyan hideg van, mint kint. A pislákoló fény talán bemelegszik kicsit, talán. Egyelőre kabátban marad, csak a sapkáját vette le negyedóra elteltével. Báránybőrből készült sapka, most a kalaptartón hever. Fölötte a csomag, egy barna táska, nem túl nagy, váltóruha sincs, csak egy hálóing, néhány dolog egy éjszakára, egy folyóirat, egy olló, talán néhány régi, fekete-fehér fotó – ha átlépünk a diszkréción láthatatlan sorompóján és a folyóirat lapjai között keresgélünk. Nem keresünk, nem jött el az ideje, talán sosem jön el.

A nő csizmát visel, se túl hosszút, se túl rövidet, a bundás széle vádlija legvastagabb pontját vonja körül. Vastag, íme egy szó, amely egyáltalán nincs ínyére. Ott a cipzár fellázad, és már nem lehet teljesen felhúzni. Meghízott. A régi csizma minduntalan eszébe juttatja ezt. Mintha nem tudná. Járás közben a bundás részek összeakadnak, két száradt ajak. Most ül és még ülni is fog jó sokáig. Az éjjel még el sem kezdődött.

Lépések. Halk surranás. Lépések. És az ajtó kinyílik.

– Jó estét! A jegyket kérem!

* *Veronica Niculescu* (1968, Pitești) prózaíró, műfordító, publicista. 1996 óta újságszerkesztőként dolgozik különböző lapoknál, jelenleg a *Suplimentul de Cultură* munkatársa. A 2004-ben megjelent, *Adeb* című prózakötete elnyerte a Román Írószövetség debüt-díját; ezt követően szövegei sorra jelentek meg román lapokban (*Euphorion*, *Transilvania*, *Timpul*, *Tiuk!*), és antológiákban (*Proza.ro*, *Sibiu/Hermannstadt în scrisori sentimentale*). A Polirom Kiadó számára eddig Vladimir Nabokov öt művét fordította le románra. További kötetei: *Orchestra portocalie* (*A narancssárga zenekar*, 2008); *Basmul Prințesei Repede-Repede* (*Hamar-hamar hercegnő meséje*, 2009). Magyarul többek között a *Tiszatáj* folyóirat is közölt a prózájából.

A nő leveszi kesztyűjét, keresgél a táskában, jegy a pénztárcában.

Az ellenőr kissé szétterpesztett lábakkal áll előtte. Megvizsgál, csámcsog, lyukaszt. Egy fürkésző tekintetet vet az egyedüli utasra. Jegy vissza, az ajtó hanyagul csukódik. A nő feláll, jobban becsukja az ajtót. Különben is, mindenütt ugyanolyan hideg van.

Egyébként meg ennél a fénynél képtelenség olvasni. Egyébként sem képes olvasni. Ha képes lenne rá, talán megpróbálná. De ül, és csak néz kifelé az ablakon. Ismét havazik. A hópelyhek csak egy pillanatig látszanak, mielőtt az ablakhoz csapódnának. Kis cseppek, nagy cseppek fényes csíkokba gyűlve csorognak lefelé, rozsdás eresztékbe gyűlnek, az ablak alatt áthatolnak az innenső eresztékbe, této-vázva hintáznak fékezéskor, majd lassú hullámokba verődnek, egy ideig elcsitulnak, és kezdik előlről. Kint a vaksötétben csak a cseppek hullámozó csillogása. Később, egy állomás előtt két összeragadt kutya tanácstalanul nézi, ahogy a vonat elhalad előttük, ők szörnyalakként magányosabbak, mint teljesen egyedül, és megint vaksötét, majd a víz hintázó mozgása, később egy kisebb árvíz az egyik lepusztult állomáson, egy perc múlva ismét tovább, hazafelé, vissza hazafelé.

Odafelé tegnapelőtt délután mintha nem is lett volna ennyire sötét, pedig csak egy órával korábban utazott. Talán azért, mert a vonat megtelt, megtelt szemekkel, vidám utasokkal, csomagokkal és beszéddel, annyi beszéddel, amennyi vízcsepp van most az ablakon, és ő a lapok mögé bújva azt színlelte, hogy olvas, hogy ne maradjon le a beszélgetésekről. Ki se kísérték az állomásra. Doru megölelte a folyósón, füst- és kolbászszagú volt. Mocskos volt a keze, karjai akár két rönk, magához szorította. A lánya csak a vállát szorította meg tenyerével, kamasz távolságtartás, de ő egy mozdulattal megölelte, megcsókolta az arcát, hogy jó legyen, jó legyél, Doini. Hogy ne izguljon. Az állomás közel volt a házhoz, a csomag könnyű. Hajnali ötkor érkezett Temesvárra. Az éjszakai útnak könnyebbnek kellett volna lennie, az ember szundít kicsit, felejt, és eltelik valahogy. De nem volt ilyen kihalt minden, mint most. Egy árva üres hely nem volt, még a csomagoknak sem. Azok a csomagok valószínűleg fényes ruhákkal, selymes nyakkendőkkal, mindenféle tűzijátékkal voltak megtömve. Az összes, az övén kívül.

Testhezálló, tengerészkék ruháján egy piros csík halad V-nyaka körül, nem egészen egyenes vonalban egyik mellén, majd combján át a térd alatt lévő szegélyig. Saját készítésű ruha. Nem volt másik sötét színű, vastag ruhája. Ez többnyire megfelel. Csak éppen annyira, hogy jó legyen. És az volt. Megfelelő. Valójában volt egy fekete szoknyája, de az összes blúza színes. Most túl színes. Már nem volt jelentősége. A fekete kabátjában éppen megfelelő lesz, mondta magának. És így is volt.

Még egy állomás, egy állomásocská, gyufásdoboznyi épület, egymáshoz tapadt kutyák, és a vasutas zöld táblával vakarja fejét a sapkája alatt. Félhomály, egy pillanatnyi fény, mely megvilágítja a csuklóján lévő fehér órát, éppen annyi időre, hogy

lássá a rövid mutatót a hetesnél, a hosszú mutatót az ötös számnál. Hosszú, hideg éjszaka lesz.

Odafelé más volt: az utasok szájából áradó gőz, a heves beszélgetések, egy szomszédos váll érintése, az ellenőrök által lezavart kántáló kéregetők, akik egyik ajtón le-, a másikon pedig visszaszálltak a vonatra, és a fülkében ide-oda furakodó, boldogul ugráló medve, amit végül egy eleinte nem túl erőszakosnak tűnő megtermett alak megütött, a medve valószínűleg rálépett a tyúkszemére, az pedig pofonvágtá és kihajította. A rövid verekedés végén egy szőröcsomó maradt a földön, egy barnás fürt, ezután egész úton azt figyelte, bármit csinált, mindig a csomóra tévedt a szeme. De ezek valahogyan meleget és fényt árasztottak. Még őt is átmelegítették, a szerencsétlent.

A fény pislákol, majd teljesen kialszik. Most legalább ki lehet nézni az ablakon. Most legalább nem ő látszik, amint egyedül ül bent a fülkében, egyedül a kocsiiban, talán az egész vonaton. Már nem saját képe tükröződik vissza, amikor az ablakra tekint, és őt sem láthatják majd mások, amikor valamely állomásról vagy a folyosóról benéznek, mert ki tudja, egyszer bizonyára mások is felszállnak majd, azt nem lehet, hogy senki se szálljon fel már.

A nő behunyja a szemét, érzi a vékony hártát, melyet eddig nem észlelt, most érzi, hogy összeszorított szemhéja mögött hullámzó fátyollá duzzad, majd kissé kibuggyan, nem, most nem fog sírni. Bedugja kezét a zsebébe, zsebkendőket keres, öszszerezzen, mint aki megégette magát, amikor megérinti a madzagot. Elfelejtette. Visszahúzódik a kéz. Zsebkendő a másikban. De már nincs szükség rá. Megszáradt a szem, a rémület szertefoszlatta a fátylat, a friss emlék erőteljesebb most. Ha behunyja a szemét, a nő két vastag, összekulcsolt kezét lát, férfikezek, egy nagyon ismerős férfi ismeretlen kezei. Hideg, megfeszített kezek, belilult körmök. Egy másik kéz vágta el a madzagot az ollóval, a hideg kezek mozdulatlanok maradtak, a madzagot meleg kéz nyújtotta a nőnek. Zavartan körülnéz, sehol egy szemétkosár, becsúsztatta a madzagot a zsebébe. Mostanig ott felejtette. Eldobja?

A vonat fütyül, egy községen vagy falun haladhat át, nem áll meg. Egyszer csak: az ajtó. Ugyanaz az ellenőr vizslatja egy darabig, majd besurran és hangosan lepuffan a szemben lévő ülőhelyre.

– Nehéz, asszonyom.

A férfit nézi, a szeme hozzászokott a sötéthez. A férfi kibontotta felöltőjét, szinte lepattannak a gombok a kerek hasán feszülő ingről. Ő nem fázik?

– Nehéz. Senki, de senki sincs az egész vonaton.

– Mint Szilveszterkor általában – bátorkodik a nő.

– Igen... Csak én dolgozom, de mit tehet az ember... És maga?

Erre mit lehet válaszolni?

– Dolgom volt otthon...

– Temesvári vagy?

Mostantól nehezebb lesz.

– Nem, oda valósi...

Mostantól még nehezebb.

– Oda valósiak a sz... oda valósi vagyok.

– Aha, szóval a szülőknél járt.

– Valahogy úgy.

Valahogy úgy.

– Hát, babám, és nem maradtál ott Szilveszterre? Hová indultál éppen Szilveszterkor? Nem látod, senki, de senki sincs az egész vonaton.

A baba összehúzza a kabátját. A táskáját is közelebb húzza magához. Hogy, hogy nem – csak azért, hogy még jobban kínozza – éppen most jutottak eszébe a levágott ujjak. Talán a Reflektorban hallotta, látta? Vagy a Hétköznapi eseményekben olvas-ta? Vagy csak valamelyik szomszédnőjétől hallotta? Hogy a kihalt vonatokon szokott megtörténni éjszaka, hogy a tolvajok rátörnek az egyedül ülő nőkre, elzárják a fülke ajtaját, egy mozdulattal kiszakítják fülbevalóikat, letépiük nyakláncukat és levágják az ujjait, hogy elvigyék a gyűrűket is, amelyek nem akarnak lecsúszni. Egyik az ajtót fogja, a másik a megdagadt ujjat vágja le... Ó, de ez a férfi, aki beszél hozzá és egyszer asszonyozza, máskor babázza, ez az ellenőr, egyenruhája van, nem fogja... Nem, vele biztonságban van, jól tenné, ha valamelyest sikerülne társalogni, vele mégiscsak biztonságosabb, mint egyedül.

– Tényleg senki sincs az egész vonaton?

– Csak én meg magácska. Ennyi! Meg a főnök természetesen. Nyomja a gázt, hogy hazaérjünk.

A pasas kotorász, fura susogást hallani, mi a frászt csinál, mit dörzsöl? Á, már látszik egy csillanás. Nyikorgás, kinyitott egy üveget, most iszik egy kortyot.

– Kérsz egy kortyot, babám?

A baba nem kér. Legszívesebben futásnak eredne. De az éjszaka hosszú és inkább az ellenőrrel, mint az ujjas történetben egyedül.

– Nem, köszönöm, nem.

– Na gyere, csak egy kortyot, hogy magácska is felmelegedjen.

– Köszönöm, de tényleg nem kérek. Antibiotikumot szedek.

– Tán betegeske? A torkocskája?

– Egy kicsit megfáztam.

– Mert meztláb aludt!

Az ellenőr kirobbanó nevetése megrázza a fülkét. Talán az erőteljes rezgésektől újra felkapcsol a villany.

És most ketten vannak egy befőttesüvegben. Plusz egy flaska.

– Tudod, így szokták mondani – próbált enyhíteni az ellenőr.

A fénynél kissé felhígult a bátorsága. Vagy csak meg kell védenie a mundér becsületét.

A nő végigméri az ablaküvegre vetülő képen. A disznó. Egy disznó. Kövér, kopasz és nyirkos ilyen hidegben is, kibontott kabáttal, tartásának köszönhetően

majdnem pucéran vigyorog folyton, kielégítetlen vigyorral, mint aki mindent elmond, és azt akarja, hogy neki is mindent elmondjanak. A nőt nézi, hogy bámulja egyenesen őt hasznót húzva abból, hogy az nem néz oda. Semmi gond, ő is fürkészi oldalra hajtott fejével. A disznó. Hogy így leszólítsa – „babám” – mint egy kitakarózó nőt!

– Házás.

Kérdés és válasz egyben. A fénynek hála.

– És csak így, egyedül.

Kijelentés, mely választ vár.

– Gondok vannak otthon.

– Na, ha nem akarod, nem mondd el. Csak éppen felmelegszünk itt együtt.

Az utolsó szó irtózatosan hangzott a szájából. Együtt! Ő és én, vagyis én és ez a szédült, akinek a hasán majd szétreped az ing.

– Nem igazán megy az üzlet így, üres vonattal. Ugye?

Feldühítette. Nem kellett volna. Nem gondolta meg, hogy mit mond, és feldühítette.

– Hát, babám, azt gondolod, mindent tudsz. Fiatal vagy és dölyfös. De nem is lehetünk mind egyformák.

Most a férfi néz ki az ablakon. Az ablakot. A képet, ami visszaverődik rajta. Az övéké, együtt, itt, szemtől szembe, egyedül az éjszakában.

A nő gyorsan végignézi. Homlokán mély repedések. Szem alatti ráncok. Végtere is valamiféle szomorúság látszik tekintetében. Nem lehet könnyű nekik sem, folyton úton lenni. Az unalomból és a vágyból is kijut nekik valamennyi. Mindenki van valakije, aki hiányozhat. Ha pedig nincs, attól nem lesz könnyebb helyzetben. Sajnálja. Pár évvel negyven felettinek tűnik. Kicsit idősebb nála. Vagy csak kevésbé volt kegyes vele az élet.

– Nehéz folyton úton lenni, ugye? – kérdi a nő.

A férfi sóhajt, majd kortyol egyet. Visszatartja böfögését, és csak int a fejével.

– Hát hogy a fenébe ne?...

Most először találkozik tekintetük, majd rögvest szét is válik. Akár a cikkcakkban repülő rovarok ütközés után.

– Nahát, akkor majd még benézek magácskához, vigyázok rá, hogy ne unatkozzon – mondja az ellenőr, begyömöszölve az üveget a felöltőjébe....

Tenyérével lábára csap és feláll. Egy pillanatnyi tétovázás, tánclépés a vonat ritmusára. Az ajtó becsukódik, ez alkalommal teljesen. A fény ismét kialszik. A férfi rágyújt egy cigarettára a folyosón, kifújja az első füstöt, majd a vonat vége felé indul.

Hol vagyunk? Mennyi idő telt el? Merről, hová?

Valahol a hegyek között járhatunk, más hangja van a suhanó vonatnak az alagútban, Karánsebesen senki sem szállt fel, aztán valamikor egy alak sietősen áthaladt

a folyosón, lehet, ismét a kalauz, vagy talán egy másik utas, aki eltévedt az évek között, ki tudja.

Most meleg van, andalítóan meleg, meleg árad a szék mögül, árad és felforrósítja a gerincet, de eltűnik a fülke közepén, mohón felemészti az ablak körüli repedés. A lábak átfagynak.

A nő leveszi kabátját, felakasztja a feje fölötti szegre, majd a hűvös fejtámlára hajtja fejét. Kissé elbóbiskolt, vajon közel már az éjfél? A mutatók nem látszanak a kósza ház fényében. Nemsokára durrannak a pezsgők, ajkak arcokhoz simulnak, rövid ívű, fehér tűzijátékok repülnek majd az erkélyekről, míg ki nem oltja őket a tömbházak körüli hótakaró.

Hogy tehetted ezt velem az utolsó lélegzetekkel! Nem adtad alább most sem, mint egész életedben, most is elintéztél.

Egy aprócska állomás fényei, az összeérő nyárfaágak között. Egy háromlábú kutyta teljes erejéből ugatva kergeti a bestiát, haláláig hűséges a helyhez, mely megnyomorította.

December 29-én csörgött a telefon. Nemrég felszerelt piros telefonjuk, sárga hullámos dróttal, oly boldogan berregett, hogy senki sem találta volna ki, milyen hírt hoz a kagyló. A lány vette fel, Doina, el van ragadtatva az új telefontól és attól, hogy nem kell többé a postára járniuk aprópénzzel. Csalódottan nyújtotta át a kagylót: csak a temesvári nagybácsi hívott, valószínűleg újévi köszöntés. De még milyen köszöntés! Dehogyan köszöntés! Összetört mosolya, amikor megértette testvére szavait: szóval meghalt apa, szóval pont most kellett meghalnia. És ki menjen vele éppen most? És miért indította volna útra őket is, egy senkiháziért? Elég baj az, hogy neki mennie kell.

A senkiházi. A nyomorult.

Az egyre forrószódó fejtámlára hajolva, a behunyt szemű nő hirtelen érezni kezdi apja nehéz tenyerének nyomását. Látja, ahogy feláll, és arcon csapja. Előbb jobbról és feje a bal oldali falhoz csapódik. Majd balról és feje a jobb oldali falhoz csapódik. „Kétbalkezes!” – gyalázó szavak, és keze ismét a levegőben és odacsap. És az állott alkoholszag... annyira valóságos itt és most. Talán még mindig az ellenőr szagát érzi. A disznó! „Babám...”. És megint jobbról, balról, a fej ismét a falhoz csapódik, egyik oldalt, másik oldalt, az álla reszket akkor és most.

Tíz, tizenegy éves volt, amikor elhagyta őket. Ha elment, hát menjen. Hát menjen, mondták mind különböző hangon, az anya is, a gyerekek is. Menjen. És nézd, hogyan ment el.

Elment most ő is utána, átutazta az éjszakát, hogy másnap reggel átfagyva érkezzen a temesvári állomásra, szülővárosába, ahol senki se várta, aztán a házba, ahonnan apja megszökött, mint egy senkiházi, ahová később nem fogadták vissza, bármennyit is könyörgött és ígérgetett. És tegnap testvérével komoran haladt végig apja egyik utolsó útvonalán, mely a városszéli otthonba vezetett, ahol utolsó éveit töltötte, és ahol meghalt. A kovácsoltvas kerítés, a kapu, a kísértetre emlékeztető

betegek, csíkos pizsamák az ablakok előtt, csíkos pizsamák kullognak a fagyos utakon, elveszett tekintettel, eszeveszetten, nyitott szájjal, összeszorított szájjal, bozontos hajjal, tépett hajjal húzzák papucsukat maguk után a folyosókon... Rögtön a kapuban egy törpenövésű óriási fezzel egy lejért könyörög. Kikotort őt lejt a zsebéből, alumínumpénzből, a nagyobbik fajtából, nem volt nála másik, de ez annyira nagy volt, hogy egy pillanatra megjött az örült esze, aki felé sietett, hogy menetközben végig csókolja a kezét a csuklótól a vállig, ameddig csak eléri; a kabáton keresztül érezte az ajkak nyomását, és akkor, hogy megszabaduljon tőle, adott még annyi aprót, amennyi belefért a kezébe, gondolatban megátkozva, nem őt, hanem azt, aki miatt itt van. Doina adta neki az aprópénzeket, már kiskorában is gyűjtötte őket egy tejesüvegben, a nagy aprópénz volt a szenvedélye, szegényke, amikor még kisebb volt, a háromlejeseket gyűjtötte, a napos, búzakalászos, címeres háromlejeseket; most ötlejeseket gyűjt, a címer is nagyobb, búzakalász mellé búzakalászt, a kéveországért, egy alkalommal teljesen megtelt az üveg, és vehetett egy meggyszínű, anti-lopbőrből készült cipőt, masnisat, nagyon szépet. A gazember.

Aztán bevitték őket a szobájába, csak úgy, hogy mutassanak nekik egy üres ágyat, egy éjjeliszekrényt és egy szobatársat, aki bomlottabb volt, mint az ágyneműje, némán jajgatott. Aztán átvitték őket a legutolsó szobába, ahol nem volt ágy, csak az a fém asztal, a zsinór a megmerevedett kezek körül, az olló, a futás a folyosón, fojtogató könnyek közt, érthetetlenek ezek a könnyek, lehet a falhoz csapódó fej emléke, vagy talán a szintén halott anyja emléke, aki az ágyon végignyúlva szomorúan figyelte a beépített csilláros mennyezetet, kilenc égő gyertya és kilenc tükröződés, a mennyezetet, amely alatt senki sem szerette férje után, mintha ő szerette volna, de lehet, hogy igen, valamikor mégiscsak. Vagy talán nem is az emlékek miatt, hanem apja nagy, mozdulatlan képe látványától a hideg szobában. Könnyek ismét, melyeket szemhéjak taposnak szét és azt mondják, nem, nem merészelhetsz – ahogyan nem mertél a testvér mellett sem –, vétkeznél, hiszen vannak emberek, akik után sírnak, és emberek, akik után nem, anélkül, hogy az bűn lenne, jól van, nyugodtan, nyugodtan, sírj most, ha szeretnél, magadért és a halott anyádért, és egy kicsit érte is, ha már úgyis eszedbe jutott akarodod ellenére, amint ott ül az udvaron a hintában elterülve, nyáron, talán két éve, nagydarab, szótlán ember, megőszülve, annyira bűnbánó, annyira józan és annyira nevetségesen jóakaró ábrázattal, ő, a nagy kezeit ölbe téve, tehetetlenül várakozott... És nem engedték vissza, bármennyit is kérte, bármennyit is ígérgetett. A nyomorult, mondták maguk között a konyhában, a függöny mögül nézve, ahogyan hintázott odakint arra várva, hogy megbocsássanak neki, hogy visszafogadják. Hogy megbocsássanak neki. Hogy visszafogadják.

Herkulesfürdő, egy kisebb árvíz a szennyvíz elvezető csatorna szélei felett.

Herkulesfürdőn, igen, ott voltak a mézeshetek. És mennyire megcukrosodik a méz is idővel...

– Lassan félúton járunk.

Nem hallottam, hogy kinyitotta az ajtót. Kinyílt volna korábban valamelyik fékezés alkalmával?

– Drobeta Turnu Severin körülbelül félúton van.

Az ellenőr leül elé. Nehézkesen, nagy tenyereivel a térdére támaszkodva.

– Látod? Beszéltem a főnökkel, és bekapcsolta a fűtést.

Sapkáját maga mellé teszi.

– Mégiscsak Szilveszter van!

Röhög. Az üveg máris előkerül. A gazember.

– Nemsokára Orșovára érünk. Egy kortyocskát?

Egy kortyocskát sem. Talán megkóstolná a szendvicset a táskából, de már néhány éve, amióta kikerekedett, szégyell ismerős előtt enni. És bármennyire is furcsának tűnik, ez a férfi éppen annyira zavarja ebben, mint egy ismerős. A nő minden szándékát elfojtja a mód, ahogyan beszél, ahogyan nézi őt a sötétben, ahogyan kínálgatja az italából.

– Pitești-ig?

– Igen, addig, haza.

– Én, babám, leszálok Drobotán.

– Ott lakik?

– Ott bizony.

– Éjfélre megérkezik a családjához.

– Megérkezem, mire leszedik az asztalt. Épp hogy megölelem majd a feleségemet.

Na végre, egy megnyugtató szó.

– Gyerekek?

– Három.

Itt a víz mellett milyen lágyan suhan a vonat.

– Nagy gondok vannak a kicsivel. A kislánnyal.

– Az iskolában?

– Dehogy az iskolában, az egészségével. Ami mindennél fontosabb, ha megadja az Isten.

Még egy korty. Még egy visszatartott böfögés.

– Megnyomorították születéskor. Szerencsétlennek megszorították a fejét.

A Duna fénye előbb ritkán, majd egyre sűrűbben világlík.

– Nem beszél, nem ért semmit. Néha nevet, de leginkább sír. Talán fájdalmai vannak. Kicsi még, nem tudja elmondani. Nem mond semmit. Hívja az anyját, vagyis mi tudjuk, hogy mikor hívja őt. Nevet, ha játékot mutatunk neki. Egyébként sír. Biztos fájdalmai vannak. Azt mondták, várjunk még, hogy nőjön, aztán megnézik. De nem könnyű.

Vaskapu, fényáradat. Mennyire örült Doinița, amikor kiskorában szünidőben Temesvárra utaztak, hogy nyomta az orrocskáját az ablakhoz, és lábujjhegyre állt, hogy láthassa a fényességet! Akkoriban óriási hortenziák várták a kertben, meg

a barackfa, a meggyfa és a nagymama, amint kakaós mályvacukrot készít, melynek tetejére egy negyed dióbélt helyezett. És a padláson citerák heverték, a falon ikonok lógtak. Távol, távol...

– Babám, te fiatal vagy, ne aggódj...

Amott, a Duna túlsó oldalán, kék szentjánosbogarak pislognak a völgyben.

– Nem vagyok annyira fiatal...

A zsilipek nyitva, a víz zúdul, mennyi fény egy koromfekete éjszakában fűrész-tött ország határában.

– Már nem vagyok...

– De gyerekeid nincsenek.

– De, van egy lányom.

– És útnak indultál így, a kisbaba nélkül?

– Nagy már az én lányom. Kilencedikes, nem is, tizedikes.

– Hú, azt a nemjóját! Korán csináltad.

„Kitakarózva aludtam.” A zsilipek ajkai közelednek egymáshoz. A víz megáll.

– Orşován vagyunk?

– Épp elhagytuk Orşovát, babám. Megyek egy kört, és visszajövök.

Az ellenőr feláll, az üveget zsebre vágja, kisimítja felöltőjét.

– ...már ha nem zavarlak.

– Persze.

– Mert el se árultad a neved. Én Vasile vagyok.

– Dori.

– Jól van, te, Dorina. Mit tegyen az ember, ilyen az élet.

Dori a Dorotheából. De ezzel összezavarta volna az ellenőrt. Annak mi értelme lenne? Jól van, te, Dorina. Ilyen az élet.

És ahogy ott ült a hintában, azon a nyáron, ölbe tett kézzel, Doina mondta neki, hogy bocsásson meg neki, mert nézd csak, úgy ül ott, mint egy kerti törpe, csakhogy nagy, megtört, és senki se hinné róla, hogy képes ártani valakinek, a száját se nagyon nyitotta ki. Nem, ezt nem értheted, mondta neki, neked gőzöd sincs, te fogd be, neked fogalmad sincs arról, hogy miket művelt. A lány nem tudott mit mondani erre. Akkor látta először a nagyapját. Bocsássatok meg neki, bocsássatok meg neki, mondta, noha a férfi nem kérte: bocsássatok meg nekem, bocsássatok meg nekem, csak ült ott, és várta a sült galambot. Doina hallotta a történeteket a nagyanyjától, a rosszakat is, meg a jókat is, mert a nagyanyja mindig figyelt erre: mint amikor váratlan vendégek érkezése miatt kell sebtiben takarítani – felszínesen mesélt, mégis igyekezett igazolást találni minden egyes elkövetett bűnre. Elmesélte, hogyan veték el a kommunisták a férje asztalosműhelyét, kisémmizték, nem maradt más, mint a bútorok ebből a házból, meg a piteşti-i házból és a temesváriból, meg a kert végében levő kicsiny műhelyből egyre gyengébben áradó ragasztószag, gyalu és fűrészpor a lécek, keretek között, pókhálók, közöttük pedig egy részeges, egy makacs senkiházi, aki inkább feladott mindent, mintsem hogy nekik szolgáljon, és akkor hogy

ne váljon részegessé? Bocsássatok meg neki akkor... Hagyd csak, mert ivott ő azelőtt is, megverte őket azelőtt is, anyuka nem halt volna meg ilyen fiatalon, ha ő nem kínozza annyit, és most idejön azért, hogy visszafogadjuk, éppen most, amikor anyuka már nincs? De hogy jöhetett volna korábban? Hallgass! Ott ül, ahogy monddod, mint egy kerti törpe, ha tudnád, hány aranyos szörnyeteg nyüzsög a világban, olvass csak, tanulj még, tudd meg magad, és hagyj engem békén. Azóta nem látta. Csak tegnap, mozdulatlanul, ahogy az utolsó szobában feküdt összekulcsolt kezekkel és örökre bezárt szájjal. Ott nyüzsögtek az asszisztensek és a kapzsi temetkezésiek, akik duruzsolták, hogy mennyire nehéz volt koporsót találniuk, túl nagy volt a méret, egyedi méretezés egyedi embernek, Istenem, hogy osztogatta ide is, oda is Doi-rița érméit, besüllyesztve kezét mindenki zsebébe, Istenem, és az utolsó szoba szaga, sosem felejt el, vajon hány bűnös ember ment át ezen a szobán, mennyi le nem mosott bűn itatta át falait?

Egy szag. Mi ez a szag? Csak képzelődik. Égett szag van. Hagyjál most, te nem értheted, neked fogalmad sincs erről. Mégis, égett szag van. A nő feláll, kinyitja az ajtót. Füst árad a folyosó másik végéből. A bűdös ködből előbukkan az ellenőr.

– Gyerünk, gyorsan, fogd a csomagodat és gyere!

– Tessék? Mi történt?

De mielőtt megértené, a férfi lekapja csomagját, és futásnak ered a folyosón.

– Gyerünk, utánam!

Fogja sapkáját, kabátját, táskáját, és követi őt a sötét folyosón, de nem tud olyan gyorsan haladni. A kocsik másik végéig futnak, a férfi hátranéz:

– Gyerünk, gyere, gyere!

A férfi kinyitja a kocsik közötti ajtót, a nehéz ajtók bezáródnak, mire odaér a nő, a férfi ismét kinyitja és megtartja, a nő nagy nehezen átmászik az ingatag lemezekből álló átjárón, alatta süvölt a mélység, átmegy az acélvillák között, összes cókmo-kájával a kezében, a férfi karja alatt, akinek pocakjához dörzsölődik, lélegzetet a lélegzetben.

– Mi ez? Mi történik?

– Tűz van! Ég a mozdony. Minél hátrább kell jutnunk.

Egy nagy fék, s a folyosó közepén egymáshoz ütköznek.

– Állj csak meg!

A férfi előre megy az ajtóhoz, a nő fojtott lélegzettel követi, a férfi a csomagot a lépcső mellett hagyja és leugrik, előre néz, kiált és kiáltást vár válaszként. Idáig jutott a füst a keskeny folyosón, kifelé és a falak mellett, hömpölygő hullámokban a sötétségnél is sötétebb felhőként.

– Lefelé! Szállj le!

Lehúzza a csomagot.

– Gyerünk, lefelé, babám. Gyorsan!

De ki boldogul sötétben ennyi mindennel a kezében? A nő lépcsőről lépcsőre lép, majd megáll. Az utolsó lépcső és a föld közötti távolság mély ároknak tűnik. Az el-

lenőr nyújtja karját, de ő nem meri, mit tegyen, mit is tegyen? A nő odadobja kabátját, a férfi lehajítja, a nő felveszi sapkáját, vállára veszi táskáját. Ellöki magát a férfi kinyújtott karjai felé. A megtermett ellenőr elkapja a nőt, mellei a férfi erős mellkasához csapódnak, ruháikon a gombok összeakadnak. És most?

Előre, gyalog, a vonat mellett, nem visszafelé, hanem előre, oda, ahol a füstfelhők megvastagodva örvénylenek. Hol lehet a főnök?

Úgy tűnik, az ellenőr tudja, mi a dolga, a nő követi.

A mozdonyról lekapcsolt első kocsi kissé hátrább áll.

Nincsenek magas lángok. Csak füst, fullasztó füst és pattogás, meg a mindent elnyomó sisterség.

Úgy tűnik, az ellenőr tudja, mi a dolga. Követi a nő. Továbbmennek a sínek mentén, amíg elhagyják a mozdonyt, ott a férfi megáll, leteszi a csomagot, odaadja a kabátot.

– Vedd és öltözz fel. Gyalog megyünk az állomásig.

Lehetetlen név, lehetetlen küldetés.

– Hogyan? Istenem...

A nő vacogva felveszi kabátját, az utolsó gombot is bekapcsolja, gallérját felhajtja. Fogcsikorgató hideg. A kesztyűjét a vonaton felejtette. Most vette észre az ellenőrön az irhakabátot. Mikor vette fel?

Csikorognak a lábaik alatt a kövek. Szorosan a sínek mellett haladnak, baloldalt a talpfákra, jobb oldalt az árokra ügyelve. A füstölgő vonat mögöttük, nemsokára csak ők ketten lesznek az elhagyatott vadonban.

– És a főnök?

– A főnöknek dolga van még. Nekünk el kell jutnunk a megállóhelyre, onnan vége.

– És odáig mennyi van?

Nincs fény előttük, egy villanásnyi sem, csak a sínek villognak a megfagyott csillogok alatt, olykor egy-egy kutya távoli ugatása, egyik oldalt hegyek, másik oldalon a Duna folyik, Istenem, és a lábak annyira feldagadtak a szűk csizmában. Az ellenőr nem felel. Annyi, amennyi. Előtte megy, mutatva az utat. Csak „Gyere” és „Gyere, óvatosan” és „Gyere apukával, majd megérkezünk” mondja neki, anélkül, hogy hátranézne, mintha csak a léptei hangjával beszélne. A Duna túlsó fele mögött ezüst csíkok emelkednek, a szerbek keskeny tűzijátékai róják az égboltot.

Hol vagyunk? Mennyi idő telt el? Merről, hová?

A sötét völgyek között felvillan a lepusztult, megdermedt, lehetetlen nevű állomás. Ő nem marad el az ellenőrtől egy pillanatra sem. Kibomlott konttyal, kezében sapkájával, szétnyírt harisnyában követi mindenhová, lépésről lépésre, mintha még folytatódna a sínek, mintha egy láthatatlan fonallal lennének összekötve, megy vele a pénztár mögé, majd az irodába, ahol egy álomszuszék pislogva hűledezik a hírek hallatán, és onnan az összes helyiségbe, még a mosdó bejáratához is, majd

utána ismét követi lépésről lépésre, akár egy feldagadt vakbél, amihez hozzászokott már a férfi.

Már egy órája ülnek a pénztáros irodájában, átfagyva, bogáncsokkal és sarcsomókkal tele, egy csésze tea és egy-egy szelet kalács mellett – „Mégiscsak Szilveszter éjszaka van!” – ujjong az álomszuszék, aki valamiért örül a vendégeknek, és a pénztárosnő nevet, hátravetett fejjel nevet a buli leginkább kicsípett nőjeként. Zeneként a hangosbemondó monoton bejelentései hallhatók, a teljesen fölöslegesen ismételt számok, vágányok, időpontok.

Új vonat, egy mozdony és egy kocsi, ki tudja honnan, kifejezetten számukra. És talán azoknak, akik még érkeznek.

– Ezzel hazaérsz, babám. Mi történt, megijedtél? Na, hagyd csak, mert nem volt éppen világvége. Az 2000-ben lesz! Látod? Lassú víz partot mos. Még a Dunánál is!

Ezen a vonaton, vacogva, izzadtan, félholtan és megmentve mintegy negyedóránk marad. Drobeta Turnu Severinen a férfi majd leszáll, hazamegy a családjához, a gyerekekhez, a kislányhoz, akinek sírását és nevetését csak szülei értik meg. Drobeta Turnu Severinen majd felszállnak mások is, egy férfi és egy halvány nő. Gyászruhát viselnek majd, vagy talán csak ő látja annak, mert az éjszaka koromsötét és hideg, és egy szót sem szólnak majd hozzá. De még előtte, az állomás előtt, amikor az ellenőr feláll, hogy elinduljon, Dorothea is feláll majd vele. A fülkeajtón túl, a hideg folyosón végigkíséri, megszokta már, hogy követi mindenhová. Majd úgy érzi, mondania kell valamit. De nem fogja tudni, mit. A férfi majd ezt mondja neki: „Hagyd csak, kislányom, nincs semmi baj. Ilyen az élet.” Neki majd elerednek könnyei, és azt akarja mondani, hogy nem akar ismét egyedül maradni, retteg attól, hogy ismét egyedül marad, és ez nem igazság. Furcsán, zavartan, szomorúan és esetlenül, mint akit odalöktek, kotorászni kezd majd zsebében, megtalálja az érdes kígyót, és anélkül, hogy értené mit tesz, a férfi tenyerébe helyezi a madzagot. A férfi majd összeszorítja kezében az alig látható ajándékot, melyet a drága, kerek Dorinától kapott. És azt mondja majd neki bátorításként, mielőtt sarkon fordulna és örökre eltűnne a nő életéből, hogy most már aludjon nyugodtan, akkor is, ha nem száll már föl senki. Egyszerű. Kösse meg belülről a fülke ajtaját egy madzaggal, igen, egy madzaggal. Egy madzag és egy kis sötétség mindent megold. Jó éjszakát és boldog új évet!

Fordította: MAKKAI T. CSILLA